

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS LOTERIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1661 PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO (TAP NR. 19-443) (TAIS NR. 17-9227(2), LIETUVOS
RESPUBLIKOS LOTERIJŲ IR LOŠIMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-326 8
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TAP NR. 19-444) (TAIS NR. 19-
3822), LIETUVOS RESPUBLIKOS LABDAROS IR PARAMOS ĮSTATYMO NR. I-172 1
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TAP NR. 19-445) (TAIS NR. 19-
3824) (TOLIAU KARTU – ĮSTATYMŲ PROJEKTAI) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS LOTERIJŲ IR LOŠIMŲ
MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-326 4 IR 5 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIP-1191“ PROJEKTO (TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS) (TAP
NR. 19-446) (TAIS NR. 19-3821) (TOLIAU KARTU – PROJEKTAI)**

2019-04-12 Nr.NV-1014

Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

I. Dėl įstatymų projektų:

1. Lietuvos Respublikos loterijų įstatymo Nr. IX-1661 pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos loterijų įstatymo (toliau – Loterijų įstatymo projektas) 2 straipsnio 1 dalyje *bendrovė* apibrėžiama kaip Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo arba kitoje valstybėje narėje pagal šios valstybės teisės aktus įsteigtas bet kokios teisinės formos juridinis asmuo ar *organizacijos*, neturinčios juridinio asmens teisių, kuriai toje valstybėje narėje suteikta teisė vykdyti loterijų veiklą, *filialas, turintis buveinę Lietuvos Respublikoje ir atliekantis visas juridinio asmens funkcijas ar dalį jų*. Kadangi nei teikime Lietuvos Respublikos Vyriausybei, nei įstatymų projektų aiškinamajame rašte nepateikta argumentų, dėl kokių priežasčių kitoje valstybėje narėje pagal šios valstybės teisės aktus įsteigtos organizacijos, neturinčios juridinio asmens teisių, filialui keliamas reikalavimas turėti buveinę Lietuvos Respublikoje (kitoje valstybėje narėje įsisteigusiam juridiniam asmeniui toks reikalavimas nekeliamas), kyla abejonių, ar tokiu reikalavimu nebūtų pažeidžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 56 straipsnis, pagal kurį draudžiami laisvės teikti paslaugas apribojimai, taikomi valstybių narių nacionaliniams subjektams, kurie yra įsisteigę kitoje valstybėje narėje negu valstybė, kurios subjektu yra asmuo, kuriam tos paslaugos teikiamos. Siūlytina pagrįsti minėto reikalavimo poreikį ir jo atitiktį SESV 56 straipsniui.

2. Siūlytina įvertinti, ar Loterijų įstatymo projekto 2 straipsnio 2 dalyje apibrėžiant sąvoką *bendrovę kontroliuojantis asmuo*, nepakaktų kontrolės elementą sieti tik su balsų daugumos

turėjimu visuotiniame bendrovės narių (akcininkų ar dalininkų) susirinkime (analogiškai, kaip, pvz., Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme apibrėžtos sąvokos *savivaldybės valdoma bendrovė* ar *valstybės valdoma bendrovė*), nes teoriškai daryti poveikį bendrovės valdymo organų sprendimams ar personalo sudėčiai galima turint ir labai nedidelę dalį bendrovės kapitale.

3. Atkreiptinas dėmesys, kad Loterijų įstatymo projekto 2 straipsnio 4 dalyje apibrėžiant sąvoką *loterija* daroma logikos klaida *idem per idem*, nes nežinomą dalyką – loteriją, bandoma aiškinti tuo pačiu dalyku – loterijos taisyklėmis. Taip pat neaišku, *kokiose taisyklėse* nurodytų piniginių ir (ar) daiktinių laimėjimų ir (arba) neatlyginamų paslaugų siekiama dalyvaujant loterijos žaidime.

4. Manytina, kad Loterijų įstatymo projekto 2 straipsnio 8 dalyje numatoma sąlyga, jog laimėjimų fondas turėtų būti skaičiuojamas per visą loterijos organizavimo laikotarpį, priskirtina reguliacinių, o ne definicinių normų kategorijai, todėl turėtų būti perkelta į atitinkamą įstatymo projekto straipsnį, aptariantį laimėjimo fondo reguliavimo klausimus. Taip pat svarstyтина, ar tokia sąlyga nepalikėtų galimybės loterijų organizatoriams ir toliau piktnaudžiauti per atitinkamą ataskaitinį laikotarpį išmokant mažesnę laimėjimų fondą, nei nustatytas pagal loterijos taisykles, tuo pačiu deklaruojant, kad taisyklių reikalavimus atitinkantis laimėjimų fondas bus išmokėtas loterijos organizavimo pabaigoje. Siūlytina įvertinti, ar laimėjimų fondo skaičiavimo nereikėtų siesti su tam tikru konkrečiu laikotarpiu, pvz., kalendorinių metų ketvirčiu, vienais kalendoriniais metais ar pan.

5. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.244 straipsnio 2 ir 4 dalyse ganėtinai detalai nurodyta, kas turėtų būti aptariama loterijos taisyklėse, abejotinas Loterijų įstatymo projekto 2 straipsnio 10 dalyje pateikiamo sąvokos *loterijos taisyklės* apibrėžimo reikalingumas. Manytina, kad įstatymo projekto tekste tiesiog pakaktų numatyti įpareigojimą, kad loterijos taisyklės loterijos organizatorius privalomai turėtų suderinti su priežiūros institucija.

6. Svarstyтина, ar Loterijų įstatymo projekto 2 straipsnio 12 dalyje apibrėžiant sąvoką *loterijos žaidėjas* kaip būtinąjį kriterijų reikia išskirti sąlygą, jog asmuo būtų *nusipirkęs* loterijos bilietą, nes šį bilietą asmuo galėtų įgyti ir kitu teisėtu būdu, pvz., gauti kaip dovaną.

7. Atsižvelgiant į Loterijų įstatymo projekto tekste vartojamas formuluotes, siūlytina Loterijų įstatymo projekto 5 straipsnio 1 punkte prieš žodį „*paslauga*“ įrašyti žodį „*neatlyginama*“.

Analogiškas siūlymas taikytinas ir Loterijų įstatymo projekto 19 straipsnio 1 daliai.

8. Aiškumo dėlei ir siekiant užtikrinti vienodą terminų vartojimą siūlytina Loterijų įstatymo projekto 5 straipsnio 2 punkte prieš žodžius „*duomenų bazėje*“ įrašyti žodžius „*kompiuterinės sistemos*“.

Analogiškas siūlymas taikytinas ir Loterijų įstatymo projekto 5 straipsnio 3 punktui.

9. Atsižvelgiant į tai, kad Lošimų priežiūros tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos turi įstaigos prie ministerijos statusą, tai pat į tai, kad šios įstaigos prie ministerijos pavadinimas Loterijų įstatymo projekto tekste paminėtas tik vieną kartą, o visais kitais atvejais vartojamas bendrinis terminas *priežiūros institucija*, siūlytina Loterijų įstatymo projekto tekste apskritai neminėti Lošimų priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pavadinimo. Vietoj to, esant poreikiui, priežiūros instituciją galima apibūdinti kaip finansų ministro įgaliotą instituciją.

10. Atkreiptinas dėmesys, kad Loterijų įstatymo projekto 21 straipsnis į dalis neskirstomas, todėl siūlytina atitinkamai tikslinti Loterijų įstatymo projekto 9 straipsnį. Analogiškas pastebėjimas taikytinas ir Loterijų įstatymo projekto 12 straipsnio 2 punktui, 10 straipsnio 6 dalies 1 punktui ir 13 straipsnio 4 dalies 2 punktui.

Viena iš Loterijų įstatymo projekto 9 straipsnyje loterijas organizuojančiai bendrovei keliamų sąlygų yra jos atitiktis įstatymo projekto 21 straipsnio 2 punkte nustatytam reikalavimui. Tačiau Loterijų įstatymo projekto 21 straipsnio 2 punkte numatoma, kad reikalavimas, jog bendrovė neturėtų mokestinių nepriemokų *būtų taikomas tik ketinančioms gauti licenciją bendrovėms*. Kyla klausimas dėl tokios sąlygos racionalumo (t. y., kodėl analogiška sąlyga nėra keliamą loterijų organizavimo veiklą jau vykdančiai bendrovei), nes esant tokiam teisiniam reguliavimui bendrovė, siekdama įgyti licenciją organizuoti loterijas, privalėtų neturėti mokestinių nepriemokų, tačiau šią licenciją gavusi jau po pirmojo veiklos mėnesio galėtų turėti mokestinių nepriemokų ir tai nebūtų pagrindas licencijai panaikinti.

11. Pagal Loterijų įstatymo projekto 10 straipsnio 2 dalies 2 punktą, licenciją siekianti gauti bendrovė priežiūros institucijai privalėtų pateikti ir informaciją *apie bendrovės dalyvį kontroliuojančius asmenis* (tuo atveju, jeigu bendrovės dalyvis būtų juridinis asmuo). Pastebėtina, kad licencijos organizuoti loterijas siekianti bendrovė pati galėtų ir nevaldyti informacijos apie savo dalyvius – juridinius asmenis, kontroliuojančius asmenis, todėl svarstytina, ar atskirais atvejais ji apskritai galėtų įgyvendinti įstatymo projektu siūlomą nustatyti reikalavimą (pvz., tuo atveju, jeigu bendrovės dalyvis – juridinis asmuo, atsisakytų bendrovei pateikti tokią informaciją). Be to, siūlomoje įtvirtinti nuostatoje aiškiai neatskleidžiama, kokią būtent informaciją apie bendrovės dalyvį kontroliuojančius asmenis turėtų pateikti licencijos siekianti bendrovė.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manytina, kad siekiančiai licencijos bendrovei galėtų būti nustatytas nebent reikalavimas pateikti informaciją apie jos dalyvius, pvz., juos įvardinti, nurodyti jų dalį bendrovės kapitale, balsų skaičių visuotiniame bendrovės dalyvių susirinkime ar pan. (t. y., tą informaciją, kurią pati bendrovė valdo), tačiau papildomą informaciją apie bendrovės dalyvius turėtų surinkti (savarankiškai ar pasitelkusi atitinkamas valstybės institucijas) pati priežiūros institucija.

12. Kadangi Loterijų įstatymo projekto 10 straipsnio 2 dalies 3 punkte kalbama apie bendrovės buhalterinę apskaitą galinčius tvarkyti subjektus, manytina, kad šiame punkte skliaustuose pateiktas teiginys „(jeigu bendrovės dalyvis yra juridinis asmuo)“, nesusijęs su išdėstytos sąlygos tikslu, todėl šio teiginio siūlytina atsisakyti.

Taip pat neaišku, kodėl Loterijų įstatymo projekto 10 straipsnio 2 dalies 3 punkte minimas bendrovės vadovo pavaduotojas. Pastebėtina, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 10 straipsniu, tokias pareigas užimantis asmuo nepriskirtinas prie asmenų, turinčių teisę tvarkyti juridinio asmens buhalterinę apskaitą kategorijos (atskiris atvejais buhalterinę apskaitą gali tvarkyti pats juridinio asmens vadovas ar pelno nesiekiančio juridinio asmens valdymo organo narys arba dalyvis).

13. Atkreiptinas dėmesys, jog vadovaujantis Juridinių asmenų registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. 1407, 18.7 papunkčiu ir 29 punktu, juridinio asmens valdymo organų narių duomenys – vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta, yra registruojami Juridinių asmenų registre. Atsižvelgiant į tai ir į tai, kad pagal Loterijų įstatymo projekto 10 straipsnio 3 dalį priežiūros institucija kreiptųsi į Juridinių asmenų registro tvarkytoją dėl atitinkamų duomenų apie bendrovę pateikimo, svarstyтина, ar Loterijų įstatymo projekto 10 straipsnio 2 dalies 4 punkte pagrįstai būtų reikalaujama pateikti bendrovės valdybos narių ir bendrovės vadovo tapatybę patvirtinančių dokumentų kopijas, t. y., svarstyтина ar šie duomenys nebūtų pertekliniai.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymu, valdyba ar stebėtojų taryba atskirais atvejais gali būti ir nesudaromos, o kitų teisinių formų juridinių asmenų, pvz., mažųjų bendrijų ar viešųjų įstaigų, veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose šių organų sudarymo galimybė apskritai nenumatyta.

14. Siūlytina papildomai įsivertinti, ar Loterijų įstatymo projekto 10 straipsnio 4 dalyje nurodyto termino pradžią nereikėtų sieti su visų dokumentų gavimu, o ne su prašymo išduoti licenciją pateikimo diena (ypač atsižvelgiant į Loterijų įstatymo projekto 10 straipsnio 5 dalyje numatomą informacijos tikslinimo galimybę). Taip pat, vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 2 dalimi, manytina, kad sprendimo dėl licencijos organizuoti loteriją išdavimo (neišdavimo) apskundimo tvarka ir terminai turėtų būti nurodyti pačiame individualiame administraciniame akte, o ne išankstiniame patvirtinimo apie gautą informaciją dokumente.

15. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 2 punktu buhalterinę apskaitą gali tvarkyti ir pagal sutartį apskaitos paslaugas teikianti įmonė. Atsižvelgiant į tai, neaišku, kodėl pagal Loterijų įstatymo projekto 10 straipsnio 6 dalies 1 punktą

būtų vertinama tik šio straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytų fizinių asmenų atitiktis įstatymo projekto 21 straipsnio 4 punkte nustatytiems reikalavimams.

16. Loterijų įstatymo projekto 10 straipsnio 6 dalies 3 punkte aptariamas priežiūros institucijos kreipimasis į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinį skyrį pagal bendrovės buveinę, siekiant patikrinti, ar bendrovė nėra skolinga Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 15 straipsnio 3 dalies 3 punkte nustatyta, jog draudėjo socialinio draudimo įmokų, baudų, delspinigių, palūkanų skola yra skelbiami viešai, todėl svarstytinas minėto kreipimosi į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinį skyrį pagrįstumas.

17. Loterijų įstatymo projekto 10 straipsnio 6 dalies 4 punkte numatoma, kad tuo atveju, jeigu kyla įtarimas, kad *lėšų, naudojamų bendrovės vardinėms akcijoms įsigyti*, gavimo šaltinis galimai yra neteisėtas, priežiūros institucija turi prašymo išduoti licenciją ir su juo pateiktų dokumentų kopijas pateikti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – FNTT) išvadoms dėl lėšų, iš kurių suformuotas bendrovės nuosavas kapitalas, kilmės gauti. Neaišku, kodėl įstatymo projekte aptariamas atvejis, susijęs tik su lėšomis bendrovės vardinėms akcijoms įsigyti. Atkreiptinas dėmesys, kad bendrovės teisinė forma nėra ribojama, t. y., loterijas galėtų organizuoti, pvz., ir mažosios bendrijos ar viešosios įstaigos teisinę formą turintis juridinis asmuo. Kyla klausimas, kodėl priežiūros institucijai nenumatoma galimybė kreiptis į FNTT, jeigu vertinant dokumentus kiltų įtarimas dėl kitų teisinių formų juridinių asmenų dalyvių lėšų, skirtų bendrovės nuosavam kapitalui suformuoti, gavimo šaltinių.

18. Loterijų įstatymo projekto 10 straipsnio 8 dalyje numatoma, kad: „Licencija išduodama arba rašytinis motyvuotas atsisakymas išduoti licenciją pateikiamas *per 30 dienų nuo visų tinkamai įformintų dokumentų, kurių reikia licencijai išduoti, gavimo priežiūros institucijoje dienos*“. Aiškumo dėlei siūlytina šią dalį patikslinti, konkrečiai atskleidžiant, ar *dokumentų, kurių reikia licencijai išduoti*, kategorijai būtų priskiriami ir Loterijų įstatymo projekto 10 straipsnio 6 dalyje nurodytų institucijų pateikti dokumentai. Jeigu dokumentais, kurių reikia licencijai išduoti, būtų laikomi tik bendrovės pateikiami dokumentai, tuomet 30 dienų terminas nebūtų pakankamas (atsižvelgiant į kitus atskiriems procedūros veiksams siūlomus nustatyti terminus) sprendimui dėl licencijos išdavimo priimti.

19. Atkreiptinas dėmesys, kad Loterijų įstatymo projekto 10 straipsnio 6 dalies 4 punkte pirmą kartą minint FNTT pavadinimą, neįvestas šio pavadinimo trumpinys, todėl kitose įstatymo projekto struktūrinėse dalyse (10 straipsnio 10 dalis, 11 straipsnio 3 dalis, 12 straipsnio 4 punktas, 13 straipsnio 12 dalis) jis taip pat negali būti trumpinamas.

Taip pat, vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 21 straipsnio 1 dalimi, siūlytina Loterijų įstatymo projekto 10 straipsnio 10 dalyje vietoj žodžio

„teritorijoje“ įrašyti žodžius „teritorinėje veiklos zonoje“. Analogiškas siūlymas taikytinas ir Loterijų įstatymo projekto 11 straipsnio 3 daliai bei 13 straipsnio 12 daliai.

20. Kadangi darant loterijos taisyklių papildymą bet koku atveju būtų atliekamas taisyklių pakeitimas, siūlytina Loterijų įstatymo projekto 11 straipsnio 1 dalies 2 punkte žodžių „ar papildymus“, „ir (ar) papildymų“, „ar papildymai“, „ar papildymų“ atsisakyti kaip perteklinių.

21. Loterijų įstatymo projekto 11 straipsnio 2 dalyje vietoj žodžių ir skaičių „1 punkto 1 dalyje“ įrašytini žodžiai ir skaičiai „1 dalies 1 punkte“. Taip pat manytina, kad turėtų būti viešai skelbiama ir bendrovė informuojama apie visus licencijos patikslinimus, o ne tik Loterijų įstatymo projekto 11 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytu atveju.

22. Neaišku, kodėl Loterijų įstatymo projekto 12 straipsnio 2 punkte licencijos neišdavimas siejamas tik su neatitiktimi Loterijų įstatymo projekto 21 straipsnio 3 ir 4 punktams, kai tuo tarpu 21 straipsnio 1 punkte numatoma, kad *ketinanti gauti licenciją* bendrovė negalėtų užtikrinti kitų asmenų (fizinių ar juridinių) bet kokių prievolių įvykdymo ir teikti kitiems asmenims paskolų. Siūlytina šių dviejų straipsnių nuostatas derinti tarpusavyje.

23. Pagal Licencijavimo pagrindų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 937 (toliau – Licencijavimo aprašas), 18.8 papunktį reikalaujama, kad įstatymų projektuose būtų numatoma nuostata, jog prieš licencijos galiojimo sustabdymą licencijos turėtojas turėtų būti įspėjamas apie numatomą taikyti poveikio priemonę. Atsižvelgiant į tai, abejotinas Loterijų įstatymo projekto 13 straipsnio 1 dalyje numatomo įpareigojimo priežiūros institucijai – *priimti sprendimą* įspėti loterijų organizatorių apie galimą licencijos galiojimo sustabdymą, reikalingumas. Manytina, jog visiškai pakaktų nuostatos, kad priežiūros institucija, manydama egzistuojant licencijos sustabdymo pagrindams, apie tai įspėtų licencijos turėtoją, nepriimdama atskiro administracinio sprendimo.

24. Loterijų įstatymo projekto 13 straipsnio 9 dalies 1 punkte numatoma, kad „*bendrovė, kurios licencijos galiojimas panaikintas, neturi teisės vykdyti loterijų veiklos ir teikti loterijų paslaugų nuo priežiūros institucijos sprendimo panaikinti licencijos galiojimą priėmimo dienos*“. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal šio straipsnio 6 dalį loterijų organizatoriui draudžiama teikti loterijų paslaugas jau nuo licencijos galiojimo sustabdymo dienos. Siūlytina šias dvi įstatymo projekto nuostatas derinti tarpusavyje.

25. Siekiant išvengti Loterijų įstatymo projekto 13 straipsnio 10 dalies taikymo problemų praktikoje (dėl šios dalies vertinamojo pobūdžio nuostatos – „*nepadarę esminės žalos šio įstatymo saugomiems interesams*“) ir atsižvelgiant į Licencijavimo aprašo 18.8 papunktį, siūlytina įsivertinti, ar nebūtų tikslinga įstatymo projekte konkrečiai apibrėžti visuomenei svarbius interesus, kuriuos pažeidus priežiūros institucija privalėtų imtis veiksmų dėl licencijos galiojimo stabdymo ar naikinimo.

26. Aiškumo dėlei Loterijų įstatymo projekto 13 straipsnio 12 dalyje siūlytina numatyti, kad FNTT ir teritorinei mokesčių inspekcijai pranešami ne tik bendrovės, kuriai sustabdytas licencijos galiojimas, panaikintas licencijos galiojimo sustabdymas ar panaikintas licencijos galiojimas, rekvizitai, licencijos rūšis ir numeris, bet pateikiamas ir pats priežiūros institucijos sprendimas.

27. Neaišku, kokius konkrečiai informacijos ir dokumentų pateikimo būdus apima Loterijų įstatymo 14 straipsnyje nurodytas būdas – *per atstumą*.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymo 1 straipsnio 3 dalies 7 punkte įtvirtinta, kad šis įstatymas netaikomas azartinių lošimų veiklai, susijusiai su pinigine verte turinčiais statymais tikimybių principu pagrįstų žaidimų metu, *įskaitant loterijas*, lošimą kazino ir lažybas, todėl manytina, kad Loterijų įstatymo projekto 14 straipsnyje minimai informacijai ir dokumentams teikti negalėtų būti naudojamos Lietuvos Respublikos paslaugų įstatyme nurodyto kontaktinio centro paslaugomis.

28. Loterijų įstatymo projekto 15 straipsnio 1 dalyje išvardinamas labai trumpas ir baigtinis loterijų organizatoriaus teisių sąrašas. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal kitas siūlomas Loterijų įstatymo projekto nuostatas loterijų organizatorius turėtų ir daugiau teisių, pvz., apskūsti priežiūros institucijos sprendimus (10 straipsnio 4 dalis), pateikti prašymą panaikinti licenciją (13 straipsnio 8 dalies 2 punktas), nutraukti loterijos organizavimą (32 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Atsižvelgiant į tai, siūlytina Loterijų įstatymo projekto 15 straipsnio 1 dalį atitinkamai tikslinti.

29. Loterijų įstatymo projekto 16 straipsnio 1 dalyje siūloma numatyti, kad: „*Loterijų organizatorius 8 procentus nominaliosios išplatintų loterijos bilietai vertės privalo skirti paramai Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatyme nustatytiems paramos gavėjams, veikiantiems sporto srityje*“. Siūlomos įtvirtinti nuostatos tikslingumas ir teisėtumas kelia abejonių keliais aspektais:

29.1. tiek Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė (2015 m. gegužės 29 d. valstybinio audito ataskaita Nr. VA-P-60-4-9 (toliau – Valstybės kontrolės ataskaita) ir 2017 m. lapkričio 27 d. išvada Nr. S-(6-1.8)-1462 Loterijų įstatymo projektui), tiek Valstybinė mokesčių inspekcija (2017 m. rugpjūčio 31 d. išvada Nr. (18.9-31-1E) RM-27468 Loterijų įstatymo projektui), tiek ir Finansų ministerija (įstatymų projektų aiškinamasis raštas) konstatuoja, kad *imperatyvus reikalavimas 8 procentus nominaliosios išplatintų loterijos bilietai vertės skirti labdarai arba paramai neatitinka labdaros ir paramos sampratos*. Be to, visi nurodyti subjektai pabrėžia, kad toks imperatyvus įpareigojimas skirti paramą *iš esmės atitinka mokesčio kategoriją*, o (kaip pažymėta Valstybės kontrolės ataskaitoje ir Valstybės kontrolės išvadoje Loterijų įstatymo projektui) Valstybės kontrolė ir Finansų ministerija tuo pačiu būtent ir *siūlo atsisakyti šiuo metu galiojančios Loterijų įstatymo nuostatos dėl privalomos skirti 8 proc. paramos ir vietoje to padidinti loterijų ir lošimų mokesť*. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Loterijų įstatymo projektu siūlomas teisinis reguliavimas

(kaip ir šiuo metu galiojančiame Lietuvos Respublikos loterijų įstatyme nustatytasis), prieštarauja tiek Valstybės kontrolės ir Valstybinės mokesčių inspekcijos, tiek ir pačių rengėjų pozicijai, todėl nesuprantamas siūlomo teisinio reguliavimo pagrįstumas;

29.2. Valstybės kontrolės ataskaitoje išskirta eilė problemų, susijusių su šiuo metu loterijų organizatoriams nustatytos pareigos skirti 8 proc. nominalios išplatintų loterijos bilietai vertės labdarai arba paramai įgyvendinimu, pvz., nustatyti atvejai, kai paramai skiriama mažesnė suma nei nustatyta Loterijų įstatyme; Lošimų priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos vykdoma loterijų organizatorių kontrolė neužtikrina, kad loterijų organizatoriai, teikdami paramą pagal Loterijų įstatymą, nepažeistų teisės aktų nuostatų; paminėti paramos skyrimo skaidrumo pažeidimai ir pan., todėl neaišku, kodėl Loterijų įstatymo projektu siūlomas palikti ydingu pripažintas loterijų organizatorių apmokestinimo modelis;

29.3. neaišku, koku pagrindu loterijų organizatoriams siūloma palikti kitokią mokesčio struktūrą (5 proc. loterijų ir lošimų mokesčio tarifas ir privalomai skiriama parama), nei bingo, totalizatoriaus, lažybų, nuotolinių lošimų, lošimų lošimo automatais ir stalo lošimų organizatoriams (jiems nustatytas tik atitinkamas loterijų ir lošimų mokesčio tarifas (dydis), t. y., loterijų organizatoriams numatyta pareiga mažesniąją dalį mokesčio sumokėti į valstybės (šiuo metu – ir į savivaldybių) biudžetą, o didesniąją dalį – paramos forma skirti savo nuožiūra pasirinktiems subjektams, tuo tarpu kiti minėti loterijų ir lošimų mokesčio mokėtojai privalo visą nustatyto mokesčio sumą sumokėti tik į valstybės biudžetą. Tokiam teisiniui reguliavimui pagrįsti iš esmės nepateikiama jokių objektyvių argumentų. Pagrindiniu argumentu išskiriama tai, kad tokiu būdu būtų „prisidedama prie gerųjų tikslų siekimo atitinkamoje veiklos srityje“. Tačiau manytina, kad toks argumentas nėra pakankamas, nes negalima teigti, jog įgyvendinus Valstybės kontrolės siūlymą ir atsisakius šiuo metu galiojančios Loterijų įstatymo nuostatos dėl privalomos skirti 8 proc. paramos bei vietoje to padidinus loterijų ir lošimų mokesčio tarifą loterijų organizatoriams, valstybė surinktą papildomą šio mokesčio sumą naudotų ne „gerųjų tikslų siekimui“.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pasisakęs, kad konstitucinis asmenų lygiateisiškumo principas būtų pažeistas, jeigu tam tikri asmenys ar jų grupės būtų traktuojami skirtingai, nors tarp jų nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (pvz., 2012 m. vasario 27 d., 2016 m. birželio 20 d., 2017 m. sausio 25 d., 2017 m. liepos 4 d. nutarimai). Manytina, kad Loterijų įstatymo projekte siūlomas (galimai ir šiuo metu Loterijų įstatyme nustatytas) teisinis reguliavimas dėl pareigos loterijų organizatoriams dalį nustatyto mokesčio sumokėti kaip paramą savo nuožiūra pasirinktiems paramos gavėjams galimai pažeistų konstitucinį asmenų lygiateisiškumo principą;

29.4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82, 170 punkte numatyta, kad atliekant sistemine

kūno kultūros ir sporto srities finansavimo pertvarką, *bus nustatyta ir įdiegta bendra kūno kultūros ir sporto finansavimo* (iš visų šaltinių – tiek lėšų, perskirstomų per valstybės biudžetą, *tiek ir gaunamų mokesčių lengvatų principu) kriterijų sistema*. Ministras Pirmininkas pavedimu, įformintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2018 m. birželio 22 d. rezoliucija Nr. S-2110, įpareigojo Švietimo ir mokslo ministeriją ir Kūno kultūros ir sporto departamentą prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės kartu su Finansų ministerija išnagrinėti klausimą *dėl galimo bendro (konsoliduoto) sporto sektoriaus finansavimo valstybės biudžeto lėšomis* ir pateikti galimus sprendimo būdus. Pakartotinai Ministro Pirmininko pavedimu, įformintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2018 m. rugsėjo 27 d. rezoliucija Nr. S-3274, Finansų ir Švietimo ir mokslo ministerijoms buvo pavesta kartu pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei pasiūlymus *dėl galimo bendro (konsoliduoto) sporto sektoriaus finansavimo valstybės biudžeto lėšomis, kurie taip pat leistų užtikrinti skaidrų 8 proc. nominalios išplatintų loterijos bilietų vertės skyrimą labdarai ir paramai*. Manytina, kad Loterijų įstatymo projekto 16 straipsnio 1 dalimi siūlomas teisinis reguliavimas neatitinka nei minėtos Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatos, nei Ministro Pirmininko pavedimų, nes pagal jį sporto finansavimo sistema nebūtų nei konsoliduota, nei būtų nustatyti bendri kriterijai skirtingiems sporto srities finansavimo šaltiniams;

29.5. neaišku, dėl kokių priežasčių sporto sritį iš loterijų ir lošimų mokesčio siūloma finansuoti 2 būdais, t. y., 10 procentų praėjusių metų faktinių įplaukų iš loterijų ir azartinių lošimų mokesčio skirti Sporto rėmimo fondui, šių lėšų paskirstymą sporto projektams įgyvendinti pavedant valstybės subjektui, o 8 procentus nominaliosios išplatintų loterijos bilietų vertės leidžiant paskirstyti patiems loterijų organizatoriams savo nuožiūra. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Loterijų įstatymo projektu numatoma, kad loterijų organizatoriai privalomą paramą galės skirti tik sporto srityje veikiantiems subjektams, kai šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas tokio ribojimo nenustato, t. y., paramą galima skirti ir kultūros, švietimo, sveikatos priežiūros, religinių vertybių puoselėjimo ar pan. srityse veikiantiems subjektams. Manytina, kad toks siūlymas taip pat galimai pažeistų konstitucinį asmenų lygiateisiškumo principą, t. y., diskriminuotų kitose visuomenei naudingose srityse veikiančius subjektus ir suteiktų nepagrįstą privilegiją sporto srityje veikiantiems subjektams;

29.6. kaip minėta pirmiau, Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė, Valstybinė mokesčių inspekcija ir pati Loterijų įstatymo projektą parengusi Finansų ministerija deklaruoja, kad *imperatyvus reikalavimas 8 procentus nominaliosios išplatintų loterijos bilietų vertės skirti labdarai arba paramai neatitinka labdaros ir paramos sampratos*, t. y., nedera su Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatyme nustatyto teisiniu reguliavimu, nes pagal Loterijų įstatymą loterijų organizatorių teikiama parama yra privalomas, o ne savanoriškas paramos skyrimas ir tai neatitinka Labdaros ir paramos įstatyme nustatyto paramos teikimo savanoriškumo

principo. Kadangi šiuo aspektu teikiamais įstatymų projektais teisinio reguliavimo nesiūloma keisti, ir toliau liks prieštaravimai tarp Loterijų įstatyme ir Labdaros ir paramos įstatyme nustatyto teisinio reguliavimo.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, sutiktina su Valstybės kontrolės siūlymo dėl šiuo metu galiojančios Loterijų įstatymo nuostatos dėl privalomos skirti 8 proc. paramos atsisakymo, vietoj to loterijų organizatoriams atitinkamai padidinant loterijų ir lošimų mokestį, pagrįstumu. Manytina, kad toks teisinis reguliavimas pašalintų teisinio reguliavimo prieštaravimus, leistų efektyviai spręsti Valstybės kontrolės nustatytus trūkumus, užtikrinti skaidrumą bei iš privalomų mokėjimų surinktų lėšų sporto sričiai skiriamą finansavimą paskirstyti pagal vieningą kriterijų sistemą. Siekiant, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė galėtų pasirinkti tinkamiausią problemos sprendimo būdą, siūlytina atlikti išsamų abiejų galimų sprendimo alternatyvų – Loterijų įstatymo projekte pateiktos ir Valstybės kontrolės siūlomos, ir jų įgyvendinimo pasekmių poveikio vertinimą bei pateikti išvadą, kuri iš alternatyvų yra optimali, geriausiai užtikrinanti viešojo intereso tenkinimą.

30. Loterijų įstatymo projekto 16 straipsnio 4 dalyje numatoma, kad loterijų organizatorius apie suteiktą paramą ir paramos gavėjai apie gautą paramą privalės paskelbti savo interneto svetainėse. Atsižvelgiant į tai neaišku, kokius dar šios informacijos skelbimo būdus turės nustatyti priežiūros institucija, kai konkretus būdas jau bus nustatytas tiesiogiai įstatyme.

31. Svarstyтина, ar objektyvu yra sieti momentinės loterijos laimėjimo išmokėjimo terminą su šios loterijos pabaigos diena (Loterijų įstatymo projekto 19 straipsnio 2 dalis), t. y., ar šiuo atveju šis terminas nebūtų nepagrįstai ilgas. Siūlytina įvertinti, ar nebūtų objektyviau šios loterijos laimėjimo išmokėjimo termino pradžią sieti, pvz., su loterijos bilieto įsigijimo diena.

32. Tikslumo dėlei siūlytina Loterijų įstatymo projekto 19 straipsnio 3 dalyje vietoj žodžių ir skaičiaus „iki 150 eurų“ įrašyti žodžius ir skaičių „*neviršijančius 150 eurų*“.

33. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) 33 straipsnio 2 dalyje nustatytą teisinį reguliavimą, svarstyтина ar Loterijų įstatymo projekto 19 straipsnio 4 dalyje siūlomas teisinis reguliavimas neturėtų būti nustatomas ne Loterijų įstatyme, o būtent GPMĮ, atitinkamai papildant šio įstatymo 33 straipsnio 2 dalį.

34. Kadangi Loterijų įstatymo projekto 20 straipsnyje kalbama tik apie didžiųjų loterijų organizatorių veiklos ribojimus, siūlytina atitinkamai tikslinti šio straipsnio pavadinimą.

35. Nesuprantama, kodėl įstatymo projekto 21 straipsnio 2 punkte siūloma numatyti, kad reikalavimas neturėti mokestinių nepriemokų būtų taikomas tik ketinančioms gauti licenciją bendrovėms, bet nebūtų taikomas licenciją jau turinčioms bendrovėms. Manytina, kad šis reikalavimas taip pat tiesiogiai siejasi su siekiu užtikrinti, kad loterijų organizatoriai būtų pajėgūs

įvykdyti sutartinius įsipareigojimus loterijų žaidėjams. Taip pat žr. šios išvados 10 punkte nurodytus argumentus.

36. Atsižvelgiant į Loterijų įstatymo projekto 22 straipsnio 2 dalies 2 punktą, manytina, kad Loterijų įstatymo projekto 21 straipsnio 4 punkte numatomas įpareigojimas bendrovei yra sudėtinė bendrovės nepriekaištingos reputacijos turinio dalis, todėl siūlytina 21 straipsnio 4 punkto atsisakyti kaip perteklinio, t. y., jame siūlomą nustatyti įpareigojimą bendrovė užtikrins, siekdama įgyvendinti nepriekaištingos reputacijos pačiai bendrovei reikalavimą.

37. Atkreiptinas dėmesys, kad Loterijų įstatymo 21 straipsnio 5 punktas iš dalies dubliuoja 15 straipsnio 2 dalies 2 punktą. Siūlytina Loterijų įstatymo 21 straipsnio 5 punkto atsisakyti atitinkamai papildant (dėl reikiamų dokumentų priežiūros institucijai pateikimo) 15 straipsnio 2 dalies 2 punktą.

38. Atsižvelgiant į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 11 straipsnį į nesunkius, apysunkius, sunkius ir labai sunkius skirstomi tik tyčiniai nusikaltimai, siūlytina Loterijų įstatymo projekto 22 straipsnio 1 dalies 1 punkte žodžio „*tyčinio*“ atsisakyti kaip perteklinio. Taip pat siūlytina papildyti nuostata, jog fizinis asmuo nebūtų laikomas, kaip atitinkantis nepriekaištingos reputacijos reikalavimą ir tuo atveju, jeigu būtų pripažintas kaltu ne tik dėl sunkaus, bet ir dėl labai sunkaus atitinkamo nusikaltimo padarymo, nes priešingu atveju asmuo būtų laikomas nepriekaištingos reputacijos už pavojingesnio nusikaltimo padarymą, bet nebūtų tokiu laikomas už mažiau pavojingo nusikaltimo padarymą. Analogiškas siūlymas taikytinas ir šio straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktams.

39. Atsižvelgiant į tai, kad Loterijų įstatymo projekto 22 straipsnio 1 dalyje yra išvardinti atvejai, kuomet fiziniai asmenys nebūtų laikomi atitinkančiais nepriekaištingos reputacijos kriterijų, įstatymo projekto glaustumo tikslu siūlytina šio straipsnio 2 dalies 2 punkte šių atvejų iš naujo nevardinti, o tiesiog nurodyti sąlygą, kad bendrovė nebūtų laikoma nepriekaištingos reputacijos, jeigu nepriekaištingos reputacijos kriterijaus neatitiktų šiame punkte nurodyti fiziniai asmenys.

40. Atkreiptinas dėmesys, kad Loterijų įstatymo 13 straipsnio 9 dalies 3 punkte numatomas ne vienas iš licencijos panaikinimo atvejų, o terminas, per kurį bendrovė, kurios licencijos galiojimas panaikintas, neturi teisės teikti prašymo išduoti licenciją. Atsižvelgiant į tai, siūlytina atitinkamai tikslinti Loterijų įstatymo projekto 22 straipsnio 2 dalies 3 punktą, pateikiant nukreipiamąją nuorodą į kitą Loterijų įstatymo projekto 13 straipsnio struktūrinę dalį.

41. Atsižvelgiant į kitose Loterijų įstatymo projekto struktūrinėse dalyse vartojamą terminą *telefono ryšys*, siūlytina tikslinti Loterijų įstatymo projekto 23 straipsnio 1 ir 2 dalis po žodžio „*telefono*“ įrašant žodį „*ryšio*“. Analogiškas pastebėjimas taikytinas ir 28 straipsnio 7 daliai.

42. Neaišku, kokia būtent informacija apie laimėjimus turėtų būti nurodyta loterijos kompiuterinės sistemos duomenų bazėje atpažįstamame įrašė, pagal Loterijų įstatymo projekto 23 straipsnio 2 dalį.

43. Vadovaujantis Licencijavimo aprašo 18.3 papunkčiu, siūlytina tikslinti Loterijų įstatymo projekto 23 straipsnio 7 dalį, numatant, kokius konkrečiai duomenis ir informaciją, kuriais patvirtinama loterijos bilietų spausdinimo metu taikomų procedūrų atitiktis šio straipsnio 6 dalyje nustatytiems reikalavimams, turėtų pateikti subjektai, siekiantys būti įrašytais į loterijos bilietų spaustuvių sąrašą.

Taip pat manytina, jog Loterijų įstatymo projekto 23 straipsnio 7 dalyje siūlomas teisinis reguliavimas, pagal kurį prašymą įrašyti juridinį asmenį į loterijos bilietų spaustuvių sąrašą galėtų pateikti ir loterijų organizatorius, o ne pats spausdinimo paslaugas teikiantis subjektas, laikytinas nepagrįstu, nes tokiu atveju nebūtų aišku, ar toks prašymas atitinka prašyme nurodyto subjekto valią.

44. Vadovaujantis Licencijavimo aprašo 13 punktu ir atsižvelgiant į tai, kad subjekto įrašymo į loterijos bilietų spaustuvių sąrašą būtų sprendžiamas iš esmės vadovaujantis tik paties subjekto pateikta informacija ir dokumentais (Loterijų įstatymo projekto 23 straipsnio 7 dalis), manytina, kad loterijos bilietų spausdinimo licencijavimui turėtų būti taikomas ne „G“, o „D“ licencijų išdavimo modelis, t. y., neturėtų būti taikoma išankstinė atitiktis nustatytiems reikalavimams atlikimo procedūra.

Taip pat pažymėtina, kad Loterijų įstatymo projekto 23 straipsnis (nepriklausomai nuo to, kuris iš licencijavimo modelių būtų pasirinktas), nepilnai atitinka Licencijavimo aprašo 18 punkto reikalavimus (pvz., neišpildomi 18.3, 18.5-18.10 papunkčių reikalavimai).

45. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra pasisakęs, kad pagal Konstituciją riboti asmens teisės ir laisvės, taip pat ir ūkinės veiklos laisvę, galima, jeigu yra laikomasi šių sąlygų: *tai daroma įstatymu*; ribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises bei laisves ir Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; ribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei jų esmė; yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo (pvz., 2004 m. sausio 26 d., 2005 m. gegužės 13 d., 2008 m. kovo 15 d., 2018 m. gruodžio 21 d. nutarimai). Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2018 m. gegužės 24 d. nutarime pasisakydamas dėl Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo 14² straipsnio 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 2 daliai, 46 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui, konstatavo, kad: „Aiškinant Konstitucijos 46 straipsnio 1 dalį ir konstitucinį teisinės valstybės principą oficialiojoje konstitucinėje doktrinoje yra pažymėta, kad pagal Konstituciją esminės ūkinės veiklos sąlygos, ūkinės veiklos laisvės ribojimas turi būti įtvirtinti ne žemesnės galios nei įstatymas teisės akte. Taigi pagal Konstituciją riboti ūkinės veiklos

laisvę galima, jeigu tai daroma įstatymu. Ūkinės veiklos (šiuo atveju verslinės žvejybos vidaus vandenyse), kuria dėl objektyvių priežasčių (pvz., ribotų išteklių) gali užsiimti tik ribotas skaičius ūkio subjektų, teisinis reguliavimas, kuriuo iš esmės nustatomi ja užsiimsiantys ūkio subjektai, turėtų būti įtvirtintas įstatyme, o ne poįstatyminiame teisės akte, kurį tvirtina ministras. Todėl įstatymų leidėjas pagal Konstituciją negalėjo pavesti Žemės ūkio ministerijai nustatyti esminių ūkinės veiklos (verslinės žvejybos vidaus vandenyse) sąlygų ir ūkinės veiklos laisvės ribojimo kriterijų, t. y. poįstatyminiame teisės akte nustatyti įstatyme nenustatytą kriterijų ir jiems suteikiamų reikšmių (balų)“.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manytina, kad kriterijai, pagal kuriuos būtų sprendžiama kokie subjektai galėtų atlikti loterijos įrenginių programinės įrangos atitikties įstatyme nustatytiems reikalavimams įvertinimą ir išduoti atitikties sertifikatus, turėtų būti įtvirtinti pačiame Loterijų įstatyme, o ne priežiūros institucijos tvirtinamoje tvarkoje. Siūlytina atitinkamai tikslinti Loterijų įstatymo projekto 24 straipsnio 3 dalį.

46. Loterijų įstatymo projekto 26 straipsnio 2 dalyje numatoma, kad laimingų skaičių ir (arba) ženklų, kurie bus naudojami loterijos tiražo metu, nustatymo proceso vaizdo įrašus loterijų organizatorius privalėtų saugoti ne trumpiau negu loterijos taisyklėse nustatytas laimėjimų atsiėmimo terminas, o kai būtų nagrinėjamas žaidėjo skundas (prašymas) ar atliekamas loterijų organizatoriaus patikrinimas, ilgiau – iki skundo (prašymo) išnagrinėjimo ar loterijų organizatoriaus patikrinimo pabaigos. Manytina, kad siūloma Loterijų įstatymo projekto 26 straipsnio 2 dalies konstrukcija neatitinka logikos principo ir atskirais atvejais siūloma nustatyti sąlyga negalėtų būti įgyvendinta, pvz., tuomet, jeigu patikrinimas būtų pradėtas ar žaidėjo skundas (prašymas) pateiktas jau po loterijos taisyklėse nustatyto laimėjimų atsiėmimo termino.

47. Kadangi iš loterijos žaidėjo asmens tapatybę patvirtinančio dokumento būtų reikalaujama ir Loterijų įstatymo projekto 28 straipsnio 7 dalyje nurodytu atveju, siūlytina atitinkamai papildyti 27 straipsnio 2 dalies 2 punktą.

48. Loterijų įstatymo projekto 28 straipsnio 2 dalyje siūlytina atsisakyti žodžio „*kiti*“, nes kategorija *loterijų organizatoriaus darbuotojai* apima ne tik buhalterinę apskaitą tvarkančius asmenis.

49. Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nurodoma, kad: „Pagal Įstatymo projektu siūlomą naują teisinį reglamentavimą loterijų organizatorius ir bilietų platintojai privalės užtikrinti, kad *loterijos bilietai nebūtų parduodami asmenims, jaunesniems kaip 16 metų*. Loterijos bilietų pardavėjai iš perkančio loterijos bilietus asmens privalės reikalauti pateikti asmens amžių liudijantį dokumentą kilus abejonei, kad asmuo yra jaunesnis negu 16 metų. *Jeigu toks asmuo nepateiks jo amžių liudijančio dokumento, loterijos bilietų pardavėjai privalės atsisakyti parduoti jam loterijos bilietus*“. Taigi, aiškinamajame rašte deklaruojama, kad Loterijų įstatymo projektu siūloma nustatyti

draudimą parduoti loterijos bilietus jaunesniems kaip 16 metų asmenims. Tačiau Loterijų įstatymo projekto 28 straipsnio 7 dalyje jau kalbama tik apie *ribojimą išmokėti loterijos laimėjimus jaunesniems kaip 16 metų asmenims*, t. y., loterijos bilietus jaunesni kaip 16 metų asmenys galėtų įsigyti, tik negalėtų atsiimti laimėjimo. Manytina, kad siekiant, jog kuo mažiau asmenų iki 16 metų įsitrauktų į loterijų žaidimą, aiškinamajame rašte aprašytas teisinio reguliavimo modelis būtų efektyvesnis, nei Loterijų įstatymo projekte siūlomas, nes juo būtų ribojama jau pati galimybė įsigyti loterijos bilietą. Mažai tikėtina, kad nusipirkęs loterijos bilietą ir laimėjęs asmuo iki 16 metų neras būdų, kaip tą laimėjimą gauti (pvz., kreipsis į vyresnį draugą, kad šis už jį atsiimtų laimėjimą). Be to, būtent draudimas parduoti loterijos bilietus jaunesniems kaip 16 metų asmenims, laikytinas pilnai atitinkančiu Loterijų įstatymo projektui keliamą tikslą – nustatyti loterijų žaidėjų amžiaus apribojimus.

50. Pagal Loterijų įstatymo projekto 28 straipsnio 8 dalį, loterijų reklama būtų draudžiama tik vaikams ir paaugliams skirtuose renginiuose, laikraščiuose, žurnaluose, knygose, radijo ir televizijos laidose, interneto svetainėse. Atsižvelgiant į tai, kad tam tikras papildomas apsauginis reguliavimas numatomas žaidėjams, dalyvaujantiems loterijoje interneto ryšiu, vertinant tokį žaidimo būdą, kaip labiau socialiai pavojingą reiškinį, siūlytina įvertinti, ar loterijų, organizuojamų interneto ryšiu, vykdymui nereikėtų nustatyti ir griežtesnių reklamos apribojimų. Taip pat pažymėtina, kad pagal Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatymo 10 straipsnio 9 dalį, azartiniam lošimams nustatyti žymiai griežtesni reikalavimai reklamos ribojimui, nei siūloma nustatyti Loterijų įstatymo projekte loterijų reklamai.

51. Neaišku, kodėl Loterijų įstatymo projekto 30 straipsnio 2 dalyje pateikiama nuoroda į šio įstatymo projekto 11 straipsnio 1 dalies 1 punktą, kuriame aptariamas tik formalių loterijos organizatoriaus duomenų (pavadinimo, buveinės adreso ar pan.) pasikeitimo klausimas, nesusijęs su loterijos įrenginio (-ių) programinės įrangos naudojimu.

52. Loterijų įstatymo projekto 30 straipsnio 3 dalies 10 punkte numatoma, kad loterijos taisyklėse turės būti pateikiamas ir išspausdinto loterijos bilieto pavyzdys (*jo projektas*). Pagal tokį reguliavimą neaišku, ar loterijų organizatorius po to galėtų gaminti kitokio turinio ar išvaizdos loterijos bilietus, nei buvo nurodyta loterijos taisyklėse pateiktame bilieto projekte.

53. Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 (toliau – Rekomendacijos), 12 punkte numatyta, kad: „Teisės akte turėtų būti kuo mažiau nuorodų į kitus teisės aktus. *Nuorodose turi būti įvardytas konkretus teisės aktas, į kurį jos nukreipia <...>*“. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2015 m. sausio 20 d. pateiktuose siūlymuose dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės teisėkūros tobulinimo (2015 m. sausio 20 d. pažyma Nr. NV-180) kaip viena iš teisėkūros praktikos ydų įvardinta tai, jog teisės aktų projektų rengėjai projektuose pateikia nuorodas į nebaigtinį teisės

aktų sąrašą, pvz., duodama tiesiog bendra nuoroda į kitus teisės aktus, ir nesilaiko Rekomendacijų 12 punkto reikalavimų. Pažymėta, kad tokia nuostata suponuoja, jog yra teikiama nuoroda į visus nacionalinius ir tarptautinius teisės aktus bei pasiūlyta vengti klaidinančios ir nesukuriančios pridėtinės vertės nuostatos „ir kituose teisės aktuose“, vietoj to pateikiant baigtinį teisės aktų sąrašą, kuriame būtų nurodoma, kokiais teisės aktais vadovaujamasi konkrečiu atveju. Šie Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento siūlymai buvo apsvarstyti 2015 m. sausio 27 d. ministerijų atstovų pasitarime. Ministras Pirmininkas pavedimu, įformintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2015 m. vasario 24 d. rezoliucija Nr. 12-574, nurodė ministerijoms į minėtus siūlymus atsižvelgti rengiant teisės aktų projektus ir teikiant juos Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina sukonkretinti Loterijų įstatymo projekto 30 straipsnio 4 dalį, numatant, kokie Lietuvos Respublikos teisės aktai turimi omenyje (pvz., įstatymai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai, finansų ministro įsakymai, priežiūros institucijos įsakymai ar pan., reglamentuojantys loterijų sritį).

54. Atkreiptinas dėmesys, kad Loterijų įstatymo projekto 30 straipsnio 5 dalis nedera su šio straipsnio 1 dalimi ir 11 straipsnio 1 dalies 2 punktu, t. y., priežiūros institucijai pateikti tik pakeistų ir patvirtintų loterijos taisyklių kopijos nepakaktų, prieš tai šių taisyklių pakeitimo projektas turės būti su priežiūros institucija suderintas.

55. Kadangi, pagal Loterijų įstatymo projekto 31 straipsnį, didžiųjų loterijų organizatoriai būtų įpareigoti teikti priežiūros institucijai ataskaitas už kiekvieną metų ketvirtį, kuriose būtų pateikiama informacija apie išplatintų loterijos bilietų skaičių, loterijos bilietų apyvartą, išmokėtus laimėjimus ir suteiktą paramą per ataskaitinį ketvirtį, abejotinas reikalavimo teikti dar ir metinę ataskaitą, kurioje iš esmės būtų pateikiama susisteminta ketvirčių ataskaitose nurodyta informacija (kuria priežiūros institucija jau disponuotų), pagrįstumas.

Taip pat siūlytina papildomai įvertinti, ar nebūtų racionalu nustatyti tą patį dokumentų, nurodytų Loterijų įstatymo projekto 31 ir 39 straipsnio 1 dalyje, priežiūros institucijai pateikimo terminą.

56. Loterijų įstatymo projekto 32 straipsnio 2 dalyje numatoma, kad loterijai pabaigti loterijų organizatorius priežiūros institucijai turi pateikti prašymą patikslinti licenciją. Neaišku, koku būdu ši sąlyga turėtų būti įgyvendinama licencijos galiojimo panaikinimo atvejais (13 straipsnio 8 dalis), pažymėtina, kad atskirais atvejais netgi nebūtų subjekto, galinčio tokį prašymą pateikti, pvz., bendrovei pasibaigus likvidavimo arba reorganizavimo būdu. Analogiškas pastebėjimas taikytinas ir šio straipsnio 3 daliai, t. y., neaišku, kaip turėtų būti įvykdyti šioje dalyje numatomi įpareigojimai, kai bendrovei licencija būtų panaikinta dėl to, kad bendrovė pasibaigė

likvidavimo arba reorganizavimo būdu, arba kai bendrovė piktybiškai vengtų įvykdyti šiuos įpareigojimus.

Taip pat siūlytina Loterijų įstatymo projekto 32 straipsnio 2 dalyje po žodžio „*straipsnio*“ įrašyti skaičių ir žodį „*1 dalies*“.

57. Įvertinus Loterijų įstatymo projekto 34 straipsnyje numatomą teisinį reguliavimą lieka neaišku, kaip būtų užtikrinamas draudimo išmokėti laimėjimus jaunesniems kaip 16 metų asmenims įgyvendinimas organizuojant loterijas interneto ryšiu.

58. Siūlytina Loterijų įstatymo projekto 37 straipsnio 5 punkte atsisakyti žodžio „*kitų*“. Be to, atsižvelgiant į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 36¹ straipsnio 2 dalį, ūkio subjektų veiklos priežiūra apima ir prevencinių veiksmų, skirtų užkirsti kelią galimiams teisės aktų pažeidimams, atlikimą, siūlytina papildomai įvertinti, ar šis punktas apskritai reikalingas, t. y., manytina, kad šiame punkte aprašomą veiklą apima 37 straipsnio 3 punkte numatoma priežiūros institucijos funkcija.

59. Siūlytina Loterijų įstatymo projekto 38 straipsnio 1 dalies 2 punkte numatomą teisę dėstyti, kaip teisę atlikti patikrinimus loterijų organizavimo ir loterijos bilietų platinimo vietose, nes tikrinti, kaip loterijų organizatoriai laikosi teisės aktų reikalavimų, būtų priežiūros institucijos funkcija, o ne teisė.

60. Atsižvelgiant į tai, kad Loterijų įstatymo projektu siūloma licencijuoti ir loterijų bilietus spausdinančių subjektų veiklą, manytina, kad turėtų būti atitinkamai papildyti Loterijų įstatymo projekto 37 ir 38 straipsniai, aptariant priežiūros institucijos funkcijas ir teises, susijusias su šių subjektų licencijavimu ir veiklos priežiūra.

61. Atsižvelgiant į tai, kad vienas Loterijų įstatymo projekto tikslų yra skaidrumo užtikrinimas loterijų organizavimo srityje, manytina, kad didžiųjų loterijų organizatoriaus audituotas metinis finansinių ataskaitų rinkinys turėtų būti visais atvejais skelbiamas jo interneto svetainėje, o paskelbimas spaudoje galėtų būti numatytas tik kaip papildomas šių ataskaitų viešinimo būdas. Siūlytina tikslinti Loterijų įstatymo 39 straipsnio 2 dalį.

62. Pažymėtina, kad Loterijų įstatymo 39 straipsnio 3 dalyje vartojamas teiginys „*per tam tikrą laiką jai pareikalavus*“ yra abstraktus, vertinamojo pobūdžio. Siūlytina šį teiginį sukonkretinti arba jo apskritai atsisakyti.

63. Neaišku, kodėl Lietuvos Respublikos loterijų įstatymo Nr. IX-1661 pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 4 dalyje neaptarta bendrovių, įgijusių loterijų organizavimo licencijas iki Loterijų įstatymo projektu siūlomo teisinio reguliavimo įsigaliojimo, atitiktis Loterijų įstatymo projekto 20 straipsnyje numatomoms sąlygoms. Manytina, kad šiuo metu loterijų organizavimo licencijas turintiems asmenims nekeliant reikalavimo atitikti Loterijų įstatymo projekto 20

straipsnyje numatomas sąlygas, būtų galimai pažeidžiami asmenų lygiateisiškumo ir sąžiningos konkurencijos principai. Analogiškas pastebėjimas taikytinas ir šio straipsnio 5 daliai.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad pagal šio straipsnio 6 dalį, bendrovėms, įgijusioms loterijų organizavimo licencijas iki Loterijų įstatymo projektu siūlomo teisinio reguliavimo įsigaliojimo, keliamas reikalavimas pertvarkyti savo veiklą pagal Loterijų įstatymo projektu siūlomą teisinį reguliavimą pilna apimtimi, todėl yra neaiškus 4 ir 6 dalių santykis.

Lietuvos Respublikos loterijų įstatymo Nr. IX-1661 pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 4 dalį siūlytina tikslinti ir juridinės technikos aspektu – vietoj žodžių „*galiojusį Loterijų įstatymą*“ įrašant žodžius „*galiojusių Loterijų įstatymo redakciją*“, ir prieš žodį „*išdėstyto*“ įrašant žodžius „*nauja redakcija*“. Analogiška pastaba taikytina ir kitoms šio straipsnio dalims.

64. Pagal Lietuvos Respublikos loterijų įstatymo Nr. IX-1661 pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 7 dalį siūloma nustatyti, kad procedūroms, susijusioms su prašymais išduoti licencijas, patikslinti licencijas, sustabdyti ar panaikinti jų galiojimą, panaikinti galiojimo sustabdymą, pradėtoms ir neužbaigtoms iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos taikomos šio įstatymo nuostatos. Manytina, kad tokia nuostata galėtų būti įtvirtinta su sąlyga, jog iš esmės nesikeičia iki įstatymo įsigaliojimo nustatyta licencijų išdavimo, patikslinimo, galiojimo sustabdymo ar galiojimo panaikinimo tvarka, priešingu atveju būtų pažeidžiami teisinio tikrumo ir teisėtų lūkesčių principai.

65. Lietuvos Respublikos loterijų įstatymo Nr. IX-1661 pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 8 dalyje siūloma nustatyti, kad bendrovės, pateikusios prašymus išduoti licencijas iki Loterijų įstatymo projektu siūlomo nustatyti teisinio reguliavimo įsigaliojimo dienos, bet iki šio reguliavimo įsigaliojimo dienos negavusios licencijų, nuo šio reguliavimo įsigaliojimo dienos turi atitikti šio įstatymo nustatytus reikalavimus. Manytina, kad tokia siūloma sąlyga taip pat neatitiktų teisėtų lūkesčių ir teisinio tikrumo principų, nes licencijos išdavimo pasikreipęs subjektas būtų išpildęs visus valstybės tuo metu nustatytus reikalavimus ir pagrįstai tikėtusi licencijos išdavimo. Manytina, kad šiuo atveju licencija turėtų būti išduota pagal iki kreipimosi pateikimo galiojusį teisinį reguliavimą, o bendrovei nustatytas pereinamasis laikotarpis išpildyti naujai nustatyto teisinio reguliavimo reikalavimus.

66. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Lietuvos Respublikos loterijų įstatymo Nr. IX-1661 pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 9 dalį loterijų organizavimo licencijas turinčios bendrovės 6 mėnesius nuo Loterijų įstatymo projektu siūlomo teisinio reguliavimo įsigaliojimo vykdytų loterijas pagal įstatymo reikalavimų neatitinkančias loterijų taisykles, nors tam įstatyme nebūtų išreikšta aiškaus leidimo. Siūlytina įvertinti, ar nebūtų racionaliau leisti bendrovėms (analogiškai kaip ir pagal šio straipsnio 10 dalį) 1 metus nuo Lietuvos Respublikos loterijų įstatymo Nr. IX-1661

pakeitimo įstatymo įsigaliojimo dienos organizuoti loterijas pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo suderintas ir patvirtintas loterijos taisykles.

67. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 (toliau – Vyriausybės darbo reglamentas), 25 punktu, siūlytina Lietuvos Respublikos loterijų įstatymo Nr. IX-1661 pakeitimo įstatymo projektą dėl siūlomo teisinio reguliavimo galimo poveikio konkurencijai ir valstybės pagalbos klausimo aspektu suderinti ir su Konkurencijos taryba.

68. Vadovaujantis Vyriausybės darbo reglamento 34 ir 40 punktais, siūlytina derinimo pažymoje atskleisti argumentus, kuriais remiantis nebuvo atsižvelgta į Valstybės kontrolės 2017 m. lapkričio 27 d. išvadoje Nr. S-(6-1.8)-1462 pateiktą siūlymą.

69. Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo Nr. I-172 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamoje Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje numatoma, kad: „Šio įstatymo nuostatos dėl paramos teikimo ir gavimo kontrolės bei apskaitos taikomos ir tada, kai parama teikiama ir (arba) gaunama Lietuvos Respublikos loterijų įstatymo nustatyta tvarka“. Pastebėtina, kad, kaip minėta pirmiau, siūlomas pakeitimas nederina su tuo, jog pagal Loterijų įstatymo projektą numatoma skirti parama neatitinka paramos sampratos (tokią poziciją išsakė tiek Valstybės kontrolė ir Valstybinė mokesčių inspekcija, tiek ir pati Finansų ministerija), nes pagal Loterijų įstatymą loterijų organizatorių teikiama parama yra privalomas, o ne savanoriškas paramos skyrimas ir tai neatitinka Labdaros ir paramos įstatyme nustatyto paramos teikimo savanoriškumo principo.

II. Dėl Nutarimo projekto:

70. Nekvestionuojant Finansų ministerijos Nutarimo projekto 1 punkte dėstomų argumentų, kad 2017 m. lapkričio 21 d. priimto Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 2, 10, 15, 16, 29 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 15¹, 16¹ straipsniais įstatymo Nr. XIII-771 nuostatų įgyvendinimas iš lošimų organizatorių pareikalaus papildomų lėšų, vis dėlto nesutiktina su Nutarimo projekto 1 punkte pateiktu siūlymu apskritai atidėti Lietuvos Respublikos loterijų ir lošimų mokesčio įstatymo Nr. IX-326 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-1191 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-1191) nuostatų dėl loterijų ir lošimų mokesčio organizuojant lošimus padidinimo svarstymą. Manytina, kad Finansų ministerijos iškeltai problemai spręsti pakaktų ne atidėti minėtų projekto nuostatų svarstymą, o nustatyti šių nuostatų įsigaliojimą nuo 2022 m. sausio 1 d. (kaip alternatyva galėtų būti svarstomas kasmetinis laipsniškas mokesčio dydžio kėlimas iki 2022 m.).

71. Manytina, kad Nutarimo projekto 2 punkte Įstatymo projektui Nr. XIIP-1191 pateiktas siūlymas – projekto nuostatą padidinti loterijų ir lošimų mokestį organizuojant loterijas svarstyti

atliekant loterijų veiklos reglamentavimo peržiūrą, yra visiškai nepagrįstas, nes Loterijų įstatymo projektu būtent ir siūlomas loterijų veiklos reglamentavimo tobulinimas. Be to, skirtingų siūlymų dėl mokesčio dydžio nustatymo loterijų ir lošimų organizatoriams teikimas galimai neatitiktų asmenų lygiateisiškumo principo.

Pažymėtina ir tai, kad Finansų ministerijos Nutarimo projekte siūlomos išvados Įstatymo projektui Nr. XIIP-1191, nederą ir su šio įstatymo projekto aiškinamajame rašte išdėstytais faktais, jog „lyginant su kitomis šalimis Lietuvos Respublikoje taikomi vieni iš mažesnių loterijų ir lošimų mokesčio tarifų. Kaimyninėse valstybėse loterijų ir lošimų organizatorių sumokama loterijų ir lošimų mokesčio dalis nuo bendrojo vidaus produkto yra didesnė nei Lietuvoje“, be to, „loterijų ir lošimų organizatorių įplaukos iš loterijų ir lošimų veiklos“ Lietuvoje auga. Taip pat, atsižvelgiant į šios išvados 29 punkte išdėstytus pastebėjimus Loterijų įstatymo projektui, manytina, kad Įstatymo projektu Nr. XIIP-1191 siūlomas teisinis reguliavimas turėtų būti įvertintas ir Valstybės kontrolės pasiūlymo – atsisakyti šiuo metu galiojančios Loterijų įstatymo nuostatos dėl privalomos skirti 8 proc. paramos ir vietoje to padidinti loterijų ir lošimų mokestį, kontekste.

Teisės grupės patarėjas

Ramutis

Prišmantas

Ramutis Prišmantas, tel. +370 706 63792, el. p. ramutis.prismantas@lrv.lt